

Kuva: Iida Iho-Halinen

Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelma **JÄSMY** - katsaus vuosiin 2020-2025

Koonnut 12/2025: Marjut Henttonen, koordinaattori, JÄSMY-ohjelma

maaseutu.fi

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Sisältö

- Ohjelman tausta (s. 3)
- Ohjelman tavoitteet (s. 5)
- Teematyöskentely (s. 7)
- JÄSMY-hankkeet 2020-2025 (s. 10)
- Viestintä (s. 31)
- Verkostoyhteistyö (s. 36)
- JÄSMY 2026-2027 (s. 38)

Kuva: Marjut Henttonen

Ohjelman tausta

- Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelman laadinta **sai alkunsa vuonna 2018** toteutetusta itäsuomalaisesta maaseudun kehittämissuunnitelmien väliarvioinnista.
- Arvioinnissa **tunnistettiin** Itä-Suomella olevan **yhteisiä ympäristökysymyksiä**, jotka liittyvät Vuoksen vesistöihin, nautakarjatalouden ympäristövaikutuksiin ja maatalousluonnon monimuotoisuuteen.
- Yhteisen ohjelman avulla erityispiirteet haluttiin koota mm. viestinnän, koulutuksen ja neuvonnan osalta entistä vaikuttavammaksi kokonaisuudeksi.
- Mukana **Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Keski-Suomen ja Kaakkois-Suomen ELY-keskusalueet**.
  - *1.1.2026 alkaen Itä-Suomen, Kaakkois-Suomen ja Keski-Suomen elinvoimakeskukset.*
- Hankkeen nimeksi muodostui **Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelma**
  - Ohjelma julkistettiin **vuonna 2020**.
- **Vesistöt ovat monin tavoin ohjelman ytimessä**.
  - Sekä Vuoksen että Kymijoen vesistöalue kattavat noin neljänneksen Suomen maatalousmaasta ja yli puolet Suomen sisävesialasta.
- Lisäksi ohjelmassa tarkastellaan **luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja edistämistä, hiilensidontaan ja ilmastovaikutuksiin** liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä sekä **kannattavan elinkeinotoiminnan ja maaseutuasumisen** asettamia edellytyksiä.
- Tavoitteita ja toimenpiteitä toteutetaan ensisijaisesti maaseudun kehittämisohjelman puitteissa sekä **osana alueellisia maaseudun kehittämissuunnitelmia**.

Ilmastonmuutoksen vaikutuksia

- Ilmastonmuutoksen seurauksena esimerkiksi Suomen keskilämpötilan odotetaan nousevan ja sademäärien kasvavan.
- Talvien odotetaan tulevan sateisimmiksi ja leudommiksi, mikä tarkoittaa lyhyempää lumipeiteaikaa ja pienempää jääpeitettä sekä maaperän märkyyttä talvella.
- Maataloutta koskevia ilmastonmuutoksen odotettuja seurauksia ovat pidemmät ja lämpimämmät kasvukaudet, mutta toisaalta kuumempien kesien aikana haihtumisesta johtunut kuivempi maaperä. **Ilmastonmuutos tuo haasteita vesihuollolle. Toisaalta on varauduttava märkyyteen ja tulviin, toisaalta kuivuuteen.**
- Vaikutuksia myös ekosysteemeille ja sitä kautta luonnon monimuotoisuudelle.
- Ilmastonmuutoksen hillinnässä tärkeässä osassa ovat päästöjen vähentäminen sekä hiilen sidonnan kasvattaminen esimerkiksi maan kasvukuntoa parantamalla.
- **Maa- ja metsätalouden ympäristötoimilla on tärkeä rooli maaseutualueiden ilmastotoimissa.**

Kuva: Mediafarmi

JÄSMY-ohjelman tavoitteet

- **Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelma (JÄSMY)** tukee viiden ELY-keskuksen (Etelä-Savo, Kaakkois-Suomi, Keski-Suomi, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo) ilmasto- ja ympäristötoimenpiteiden vaikuttavuuden parantamista ohjelmakaudella 2020-2027 yhteistyön, työnjaon ja voimavarojen kokoamisen kautta.
  - *1.1.2026 alkaen Itä-Suomen, Kaakkois-Suomen ja Keski-Suomen elinvoimakeskukset.*
- Lisäksi ohjelmassa huomioidaan alueen elinkeinotoiminnan monipuolinen yhteys ympäristöön, sillä luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen ja ympäristön hyvä tila vaikuttavat useiden elinkeinojen harjoittamismahdollisuuksiin.
- Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelma tukee ohjelmaperusteisten maataloustukien ja maaseudun kehittämistoimien koordinoitua Järvi-Suomen alueella.

JÄSMY-ohjelmalla on **neljä päätavoitetta**:

1. Järvi-Suomen vesistöjen tila säilyy vähintään hyvänä tai paranee vähintään hyvälle tasolle.
2. Järvi-Suomesta tulee hiilineutraali
3. Järvi-Suomen luonnon monimuotoisuus säilyy tai lisääntyy
4. Vastuullinen ja kannattava liiketoiminta sekä kestävä asuminen lisääntyvät

Tavoitteisiin on nostettu 32 toimenpidettä, joista kaksi on läpileikkaavia toimenpiteitä ja loput 30 on kohdistettu ohjelman päätavoitteisiin.

JÄSMY-ohjelman yleistavoitteet, toimenpiteet ja vaikutukset

YLEISTAVOITTEET VUOSILLE 2020-2027

1. Järvi-Suomen vesistöjen tila säilyy vähintään hyvänä tai paranee vähintään hyvälle tasolle
2. Järvi-Suomesta tulee hiilineutraali
3. Järvi-Suomen luonnon monimuotoisuus säilyy tai lisääntyy
4. Vastuullinen ja kannattava liiketoiminta sekä kestävä asuminen lisääntyvät

VAIKUTUKSET

Vesistöjen kuormitus vähenee
Hiilen määrä peltomaassa pysyy ennallaan tai kasvaa
Kasvihuonepäästöt ilmaan vähenevät
Järvi-Suomen lajien lukumäärä säilyy
Järvi-Suomen ympäristöön ja maaseutuun liittyvä elinkeinotoiminta kasvaa ja elämisen hyvinvointi lisääntyy

Järvi-Suomen vesistöjen tila säilyy vähintään hyvänä tai paranee vähintään hyvälle tasolle

1. Maan kasvukunnon parantaminen ja ylläpito
2. Peltojen vesitalouden hallinnan parantaminen
3. Valumien estäminen
4. Lannankäsittelyn ja -levityksen edistäminen ja kehittäminen
5. Vesistöjen kunnostus
6. Ekologisesti kestävä metsänhoidon ja metsätalouden edistäminen
7. Ympäristötoimien kohdentamisen parantaminen

Järvi-Suomesta tulee hiilineutraali

8. Kiertotalouden ja agroekologisten symbioosien tukeminen
9. Maatalouden biokaasulaitosten tuki
10. Fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen
11. Vastuullinen ja eettinen matkailu
12. Kasvinviljelyyn liittyvän hiilensidonnän ja nurmitalouden tukeminen
13. Pitkäaikaisen kasvuston edistäminen turvepeltoilla
14. Peltoviljelyn logistiikan kehittäminen
15. Tilusjärjestelyitä ja tilojen välistä yhteistyötä edistämällä
15. Puurakentamisen suosiminen

Järvi-Suomen luonnon monimuotoisuus säilyy tai lisääntyy

16. Perinneympäristöjen ja kulttuurimaisemien hoitaminen ja ylläpito
17. Maisemanhoidon tukeminen haja-asutusalueilla
18. Luonnonmukainen tuotannon edistäminen
19. Vieraslajien torjunta ja hävittäminen
20. Ekosysteemipalveluiden turvaaminen
21. Kosteikkojen ylläpitäminen ja hoitaminen
22. Riista- sekä kurki- ja hanhipeltojen perustaminen, ylläpitäminen ja hoitaminen
23. Pölyttäjien elinympäristöjen säilyttäminen ja ylläpitäminen

Vastuullinen ja kannattava liiketoiminta sekä kestävä asuminen lisääntyvät

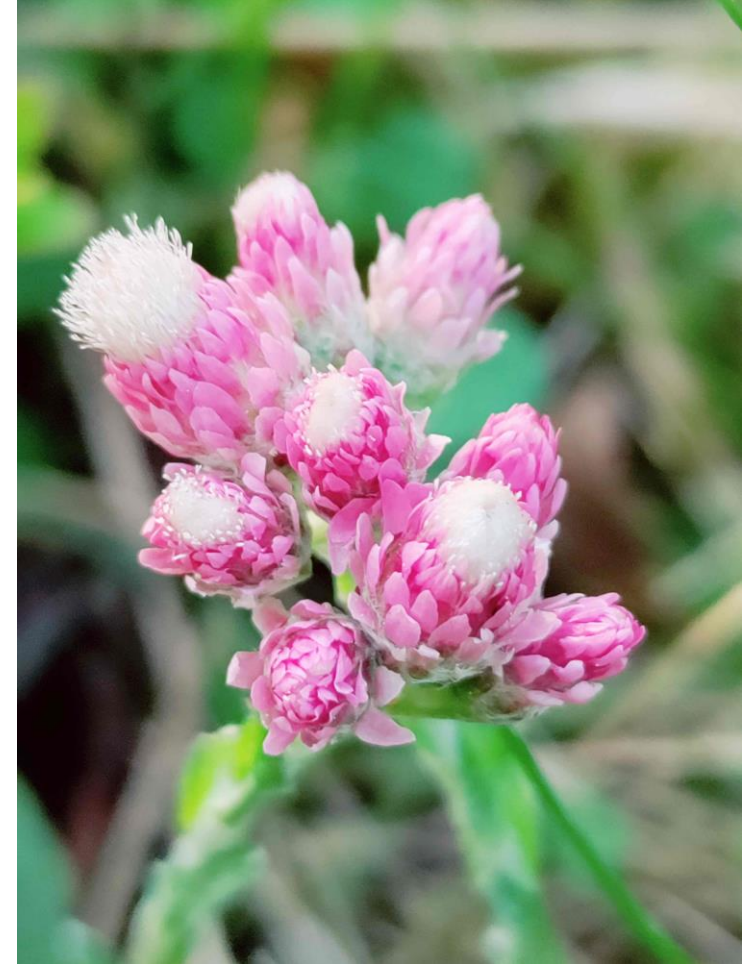
24. Hajautetun ja uusiutuvan energian tuotannon ja hyödyntämisen edistäminen
25. Kiertotalouden mahdollisuuksien hyödyntäminen
26. Nopeiden tietoliikenneyhteyksien vahvistaminen
27. Ympäristöystävällisen liiketoiminnan edistäminen
28. Vastuullinen, kilpailukykyinen ja resurssitehokas ruokajärjestelmä
29. Laadukkaiden ja monipuolisten lähipalveluiden turvaaminen
30. Kestävän asumisen ja liikkumisen edistäminen

Läpileikkaavat toimenpiteet

31. Uuden teknologian käyttöönotto
32. Viestinnän, koulutuksen ja neuvonnan kohdentaminen

Teematyöskentely

- Teematyöskentelyn kautta on kannustettu toimijoita hakemaan maaseuturahoitusta ympäristö- ja ilmastohankkeille Järvi-Suomen alueella.
- JÄSMY-teemahakuja on järjestetty vuosina 2022 ja 2024 sekä ideahaku vuonna 2023.
- Vuonna 2022 teemana oli kiertotalous ja vuonna 2024 vesistöt sekä luonnon monimuotoisuus.
- Teemahauissa on korostettu muun muassa alueiden välisiä hankkeita. Teemahakujen kautta rahoitetuista hankkeista moni onkin alueiden välisiä.
- Rahoitusta teemahakujen kautta on myönnetty yhteensä 3,7 miljoonaa euroa.
- Lisäksi Järvi-Suomen ELY-keskusalueilla on ollut vuosina 2024 ja 2025 teemahakuja yleishyödyllisten ympäristö- ja ilmastoinvestointien hakemiseen.
  - Myös nämä hankkeet liittyvät JÄSMY-ohjelmaan.
- Kevättalvella 2023 toteutettu Hiilineutraali Järvi-Suomi ideahaku tuotti yhteensä 110 esitystä, joihin annettiin palautetta ja kommentteja ideoiden jatkotyöskentelyyn.
  - Ideahaun tavoitteena oli tuottaa ratkaisuja kestävyysmurrokseen ja kehittämishankkeita vihreään siirtymään.

Kuva: Marjut Henttonen

Uutisia teemahauista

JÄSMY-teemahaut

- [Järvi-Suomen luonnon monimuotoisuutta tuetaan 2,3 miljoonalla eurolla 2025](#) (sttinfo.fi)
- [Järvi-Suomen vesistöihin 1,3 miljoonaa euroa 2025](#) (maaseutu.fi)
- [JÄSMY-teemahaku luonnon monimuotoisuuden edistämiseen 2024](#) (maaseutu.fi)
- [Luonnon monimuotoisuus JÄSMY-teemahaun painopisteenä syksyllä 2024](#) (maaseutu.fi)
- [Järvi-Suomessa tuetaan ympäristöä ja ilmastoa 2024](#) (maaseutuverkosto.fi)
- [Säilytetään Järvi-Suomi sinisenä myös jälkipolville 2024](#) (maaseutu.fi)
- [Vesistöt ja luonnon monimuotoisuus ovat tänä vuonna JÄSMY:n teemoina 2024](#) (maaseutu.fi)
- [Järvi-Suomi hakee ideoita vihreään siirtymään 2023](#) (sttinfo.fi)

Yleishyödyllisten ympäristö- ja ilmastoinvestointien teemahaut 2024-2025

- [Ympäristö- ja ilmastoinvestointien teemahaku](#) Kaakkois-Suomi (maaseutu.fi)
- [Yleishyödyllisten ympäristö- ja ilmastoinvestointien teemahaku Etelä-Savossa](#) (maaseutu.fi)
- [Kestävästi Kaakkois-Suomessa – Ympäristö- ja ilmastoinvestointien teemahaku](#) (maaseutu.fi)
- [Yleishyödyllisten ympäristö- ja ilmastoinvestointien teemahaku on auki](#) Etelä-Savo (maaseutukuriiri.fi)
- [Kestävästi Keski-Suomessa – Ympäristö ja ilmastoinvestointien teemahaku](#) (maaseutu.fi)
- [Ympäristö- ja ilmastoinvestointien teemahaku on käynnissä Pohjois-Karjalassa](#) (maaseutu.fi)
- [Ympäristö- ja ilmastoinvestointien teemahaku on avautunut Pohjois-Savon ELY-keskuksessa](#) (maaseutu.fi)

Hakuinfot JÄSMY-teemahauista

- 1.10.2024 [Järvi-Suomen luonnon monimuotoisuuden edistäminen](#) (maaseutuverkosto.fi)
  - Kiinnostaako kuulla, kuinka luonnon monimuotoisuutta parantaviin toimenpiteisiin voi saada maaseuturahoitusta Järvi-Suomen alueella? Tervetuloa webinaariin, jossa esitellään JÄSMY-ohjelman teemahakua luonnon monimuotoisuuden edistämiseen ja kerrotaan EU:n maaseuturahoituksesta ympäristö- ja ilmastoimiin.
- 24.4.2024 [Järvi-Suomen vesistöt ja vesienhoidon painopisteet –webinaari](#) (maaseutuverkosto.fi)
  - Mitkä ovat maa- ja metsätalouden mahdollisuudet parantaa vesistöjen tilaa? Millaisia hyviä vesienhoidon käytäntöjä on jo olemassa ja millaisia tarvitaan lisää? Miten ilmastonmuutos vaikuttaa vesistöihin ja mikä on yhteistyön merkitys vesienhoidossa?
- [14.11.2022 Hiilineutraali Järvi-Suomi –webinaari](#) (youtube.com)
  - Pohjustetaan ideahakua, jonka tavoitteena saada kestävää siirtymää edistäviä kehittämishankkeita. Vastuullinen ruokajärjestelmä avaa tietä yhteistyölle
- Näiden lisäksi hakuinfoja yleishyödyllisten ympäristö- ja ilmastoinvestointien teemahauista v. 2024 ja 2025!

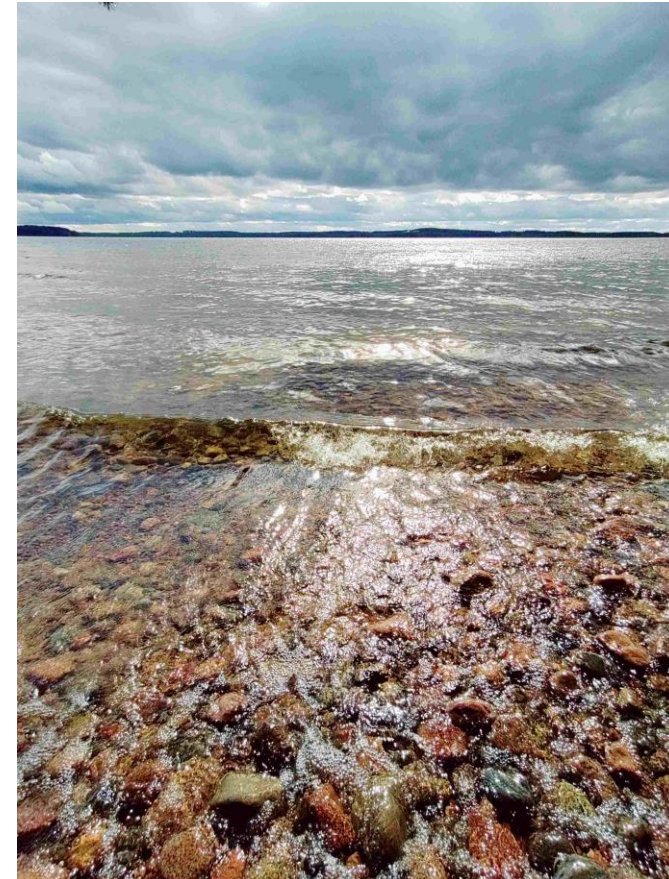
JÄSMY-hankkeet 2020-2025

- Järvi-Suomessa on tuettu EU:n maaseuturahoituksella vuosien 2020-2025 aikana lähes sataa hanketta, jotka liittyvät Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelmaan ja sen tavoitteisiin.
- **Vesistöihin** liittyviä maaseutuhankkeita on rahoitettu **33 kpl** (4,1 milj. euroa), **hiilineutraaliuteen 24 kpl** (4,6 milj. euroa), **luonnon monimuotoisuuteen liittyviä 16 kpl** (4,1 milj. euroa) ja **vastuulliseen ja kannattavaan liiketoimintaan sekä asumiseen 21 kpl** (5,7 milj. euroa).
- [Ympäristö ja ilmastotyötä lähes sadan JÄSMY-hankkeen voimalla](https://maaseutu.fi) (maaseutu.fi)

Tavoite 1. Järvi-Suomen vesistöjen tila säilyy vähintään hyvänä tai paranee vähintään hyvälle tasolle

- JÄSMY-ohjelman yhtenä neljästä päätavoitteesta on pitää vesistöt vähintään hyvässä tilassa tai parantaa ne hyvälle tasolle.
- Tärkeitä toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi ovat ohjelman mukaan maan kasvukunnon parantaminen ja ylläpito, pellon vesitalouden hallinta sekä lannan käsittelyyn ja levitykseen liittyvät toimet, valumien estäminen ja vesistöjen kunnostus.
- Lisäksi vesistöjen tilan säilyttämisessä ja parantamisessa keskitytään ekologisesti kestävään metsänhoitoon ja metsätalouteen sekä metsätalouden aiheuttamien ravinnevalumien ehkäisyyn.

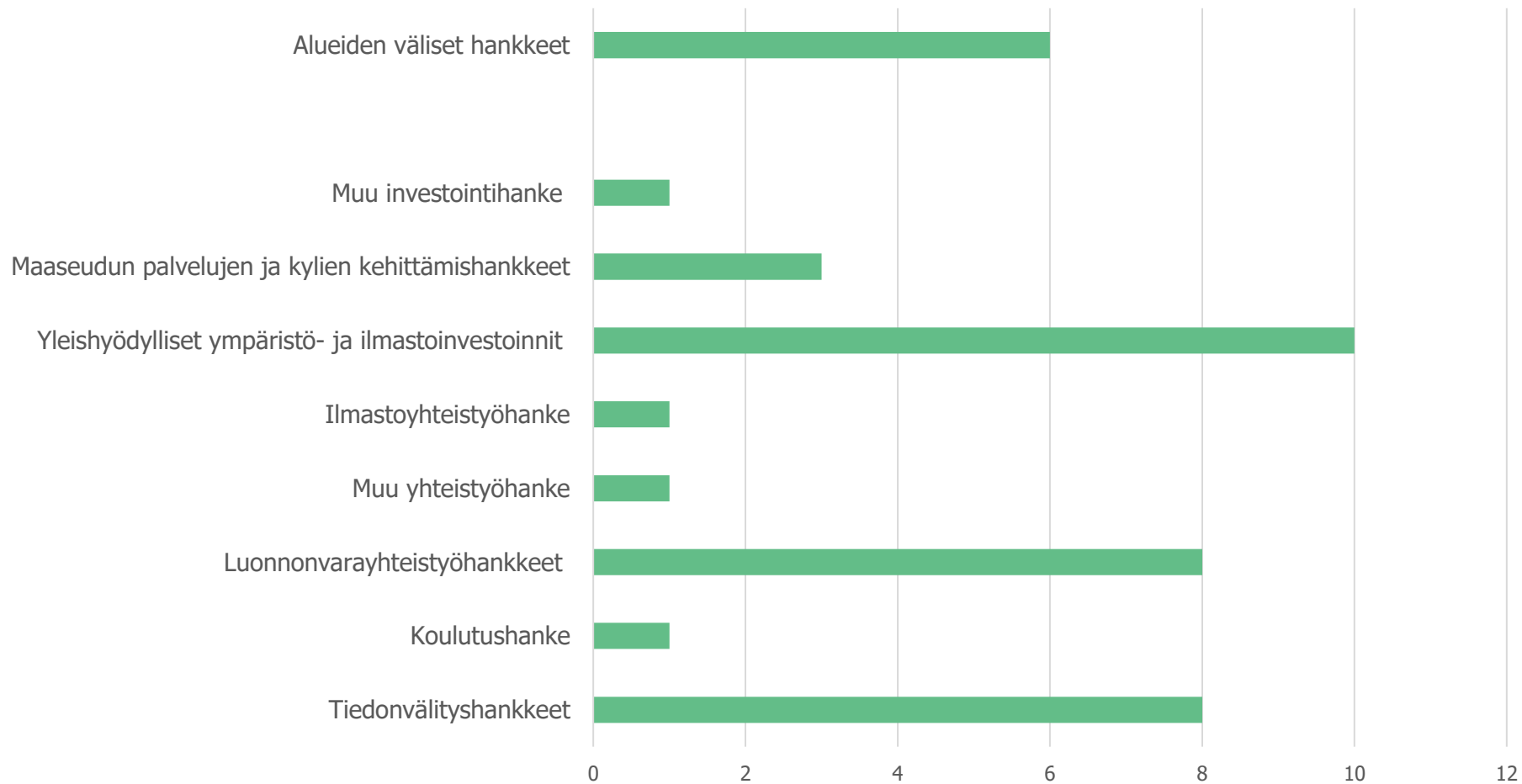

Kuva: Marjut Henttonen

Mitä on jo tehty ja tehdään?

- Vuoteen 2025 mennessä EU:n maaseuturahoitusta on myönnetty 33 vesienhoitoon liittyvälle hankkeelle Järvi-Suomen alueella.
- Näiden yhteenlaskettu rahoitus on noin 4,1 miljoonaa euroa.
- Rahoitettujen hankkeiden toimenpiteisiin sisältyy muun muassa tiedon lisäämistä maa- ja metsätalouden vesien- ja luonnonhoidon keinoista, sovelletun tiedon käytäntöön viemistä maa- ja metsätiloille ja maanomistajille sekä eri toimijoiden välisen yhteistyön ja verkostoitumisen kehittämistä valuma-aluelähtöisesti.
- Joissakin hankkeissa toteutetaan vesikasvillisuuden niittoja sekä elinympäristöjen, kuten kosteikkojen ja sisävesien hiekkarantojen kunnostamista.
- Rahoitusta on myönnetty myös vaelluskalojen sekä virtavesiluonnon monimuotoisuuden tarkkailuun soveltuviin laitteisiin sekä vesistöjen kunnostamista varten rakennettuihin pohjapatoihin.
- JÄSMY-ohjelman avulla on haluttu vahvistaa osaamista vesistöjen tilan vahvistamiseksi alueiden välillä.
- Toimenpiteet näkyvät sekä konkreettisissa kunnostustoimissa että osaamisessa – valuma-alue-suunnittelussa, seurannassa ja yhteistyössä eri toimijoiden kesken.

Vesienhoitoon liittyviä JÄSMY-hankkeita (2020-2025)

Kyyveden valuma-alue talkkari -pilottihanke esikuvana Saarijärven vesistöreitin hankkeelle

- Kyyveden valuma-alue talkkari (pilottihanke) 2023-2024, rahoitus Etelä-Savon ELY-keskuksesta vesienhoidon tehostamisohjelman kautta.
  - Hanketta toteutti ProAgria Etelä-Savo
- Saarijärven vesistöreitin valuma-alue talkkari (2025-), rahoitus Keski-Suomen ELY-keskuksesta, EU:n maaseuturahoitus 100 %, ns. JÄSMY-hanke.
  - Hankkeen esikuvana Kyyveden valuma-alue talkkari -hanke.
  - Hanketta toteuttaa Keski-Suomen vesi ja ympäristö ry.
- Kyyvesi -hanke jatkuu ja sitä toteutetaan tällä hetkellä Leader- sekä osakaskunnan rahoituksella.
- Pilottihankkeiden merkitys, kokemusten vaihto hanketoimijoiden kesken ja hyvistä käytänteistä oppiminen!

Talkkari otettu innolla vastaan

Saarijärven reitin valuma-alue talkkarina keväällä aloittanut **Hanna Nousiainen** on jalkautunut loppukesästä lähtien tapahtumiin ja tupailtoihin kertomaan erilaisista vesiensuojelutoimista. Talkkari on otettu vastaan myönteisesti ja jopa yllättävän suurella innolla.

– Kesällä esittelin hanketta erään kylän tapahtumassa, enkä ehtinyt syödä enkä juoda, kun niin paljon ihmisiä tuli puhumaan konkreettisista kohteista, Nousiainen kuvailee.

Tiedonvälityksen lisäksi hankkeessa tehdään selvityksiä ja osavalmu-alueiden yleissuunnitelmia. Hanke voi järjestää myös kohdevierailuja, työnäytöksiä ja pienimuotoisia talkoita, esimerkiksi rannan kunnostuksia.

Tarvittaessa talkkari auttaa kesken jääneitä kunnostussuunnitelmia maaliin; Nousiainen voi esimerkiksi neuvoa suunnitelmien hankkeistamisessa ja tarvittavan rahoituksen etsimisessä.

– Minuun saa olla yhteydessä matalalla kynnyksellä, jos vesiensuojelutoimet kiinnostavat. Voidaan lähteä yhdessä katsomaan, mitä toteutusmahdollisuuksia missäkin kohteessa on, hän kannustaa.

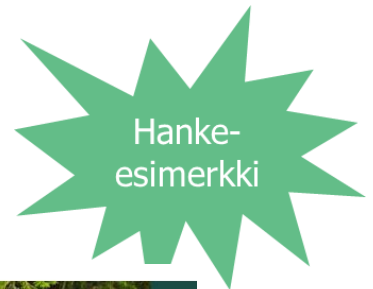
Edistää myös varautumista

Myönteisen vastaanoton perusteella alueen asukkaat ja maanomistajat ovat tunnistaneet vesiensuojelutoimien tarpeen. Nousiainen toteaa, että samat toimet edistävät maa- ja metsätalouden varautumista äärimmäisiin sääilmiöihin kuten kovaan kuivuuteen.

Talkkari Hanna Nousiainen. Kuva: Milja Ikonen

Järvi-Suomen kosteikko- ja valuma-aluesuunnittelun koulutushanke 2024-2025

- Toteuttaja Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys, yhteistyössä Riistakeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen (Syke) kanssa.
- Kosteikko- ja valuma-aluesuunnittelun erityisosaamiselle on ollut huutava pula.
- Koulutushanke vastaa tähän tarpeeseen.
- Hankkeella tavoitellaan erityisesti Järvi-Suomen vesistöjen hyvän tilan saavuttamista ja säilyttämistä sekä luonnon monimuotoisuuden lisääntymistä kouluttamalla uusia kosteikko- ja valuma-aluesuunnittelijoita.
- Järvi-Suomen hanke on ollut esikuvana ”Kosteikko osaaminen kasvuun -hankkeelle”, jota toteuttaa Oulun Ammattikorkeakoulu, yhteistyössä Oulun Maa- ja kotitalousnaisten kanssa (2025-2027).

VALUMA-ALUESUUNNITTELU
Koulutus syksyllä 2025

Ennako-tehtävä. Koulutus-päivät, klinikat ja päätöspäivä etänä. Itsenäinen oppimis-tehtävä. Todistus suorituksesta.

European Union osarahoittama Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tarkemmat tiedot ja ilmoittautuminen julkaistaan toukokuussa: skvsy.fi

KOSTEIKKOSUUNNITTELU
koulutus syksyllä 2024

2 päivää luentoja etänä. 2 päivää maastossa. 1 ohjattu oppimis-tehtävä. Todistus suorituksesta.

ILMOITTAUDU NYT Lisätietoja: skvsy.fi tai info@skvsy.fi

Riistakeskus Maa- ja metsätaloustieteiden tutkimuskeskus

Nostoja mediasta – vesienhoito kiinnostaa

(maaseuturahoituksen JÄSMY-hankkeita)

yle Etusivu Venäjän hyökkäys Abitreenit Sanapyramidi

Luonto

Kaikuluotain seuraa Hiitolanjoen kaloja – yhdistys sai rahat omaan kalalaskuriin

Vesiensojelu yhdistys on saanut rahoituksen oman kalalaskurin hankintaan.

Kalalaskuri tulee joen pohjaan tai rannalle lähelle Venäjän rajaa. Se luotaa kalat sivusuunnassa eikä häiritse niiden uintia. Arkistokuva Hiitolanjoelta. Kuva: Mikko Savolainen / Yle

ILONA PESU

15.10.2024 8:47 · Päivitetty 16.10.2024 10:02

Kuuntele juttu 1:29

Rautjärven Hiitolanjoen kaloja ryhdytään seuraamaan oman kalalaskurin avulla.

yle Etusivu Venäjän hyökkäys Sanapyramidi Sanoita ilnnunlaulu

Luonto

Saimaan uhanalaisia hiekkarantoja palautetaan alkuperäiseen karuuteensa

Saimaan vesiensojelu yhdistys kartoittaa kunnostettavia hiekkarantoja Kaakkois-Suomessa, Etelä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Uudet kohteet valitaan kahden vuoden aikana.

Saimaan vesiensojelu yhdistys kunnosti Taipalsaarella sijaitsevaa Pähäniemen rantaa keväällä 2024. Kuva: Sirkka Haverinen / Yle

MARIA KALLIOVAARA

7.3.12:34

Kuuntele juttu 2:51

yle Etusivu Venäjän hyökkäys Pentulive Sanapyramidi

Luonnonsuojelu

Rajut kuvat näyttävät, kuinka humus värjää kirkasta Karjalan Pyhäjärveä punaiseksi

Itärajalla sijaitseva Karjalan Pyhäjärvi on tunnettu kirkkaasta vedestä. Paikalliset ja asiantuntijat ovat huolissaan järveen kulkeutuvasta humuksesta, joka samentaa järveä.

Pyhäjärven vesi on paikoin selvästi punaista. Video: Ari Haimakainen / Yle

ALBERTO POLITI

8.6.11:54

Kuuntele juttu 3:52

Juttu tiivistettynä

- Karjalan Pyhäjärveen kulkeutuu humusta vanhoista ojista, mikä heikentää järven veden laatua.

yle Etusivu Venäjän hyökkäys Pentulive Sanapyramidi

Ympäristö

Kuopiossa testataan uutta tapaa ehkäistä rehevöitymistä – tällainen on kosteikkolautta, jonka voi tehdä mökkirantaan

Kosteikkolauttoja on rakennettu tänä kesänä talkoovoimin Kuopiossa ja Liperissä. Lauttojen odotetaan yleistyvän lähivuosina ympäri Suomea.

Kelluvaa kosteikkolauttaa hinataan soutuveneellä Kuopion Muuruveden Ylä-Salmijärvellä. Kuva: Jukka Eskanen / Yle

JUKKA ESKANEN

1.7.10:57

Vesienhoitohankkeita, hankeluettelo 1/2

1. Järvi-Suomen vesistöjen tila säilyy vähintään hyvänä tai paranee vähintään hyvälle tasolle

ELY-keskus	Hankkeen nimi	Hanketoimija		Eur	Muuta
v. 2023-2025					
Etelä-Savon ELY-keskus	Lietjärven peltoalueen Kaksitasouoma ja kosteikko	Lietjärven peltojen ojitusyhtiö	Paikallinen/Alueellinen	208399,68	yl.ymp.ja ilm.inv.
Etelä-Savon ELY-keskus	Vesiviisas maaseutu	Suomen metsäkeskus	Paikallinen/Alueellinen	500486,75	
Etelä-Savon ELY-keskus	Metsästä moneksi – Tietoa metsien kestävään monikäyttöön Etelä-Savossa	Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT	Paikallinen/Alueellinen	218146,6	
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Kestävää kasvua Kymenlaakson metsiin	Suomen metsäkeskus	Paikallinen/Alueellinen	100000	
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Hiitolanjoen kalalaskurihanke	Saimaan vesiensuojeluyhdistys r.y.	Paikallinen/Alueellinen	113970,4	yl.ymp.ja ilm.inv.
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Imatran kaupunkipuron videomonitoroinnin laitehankinta	Saimaan vesiensuojeluyhdistys r.y.	Paikallinen/Alueellinen	16056,32	yl.ymp.ja ilm.inv.
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Kuusenenselkä kuntoon –hanke 2025-2027	Saimaan vesiensuojeluyhdistys r.y.	Paikallinen/Alueellinen	226751,17	JÄSMY-teemahaku
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Ryötyksenpohjan elinympäristön kunnostushanke	Neuvottoman Jakokunta	Paikallinen/Alueellinen	25000	yl.ymp.ja ilm.inv.
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Karpalosuo kosteikko	Saimaan vesiensuojeluyhdistys r.y.	Paikallinen/Alueellinen	35140	yl.ymp.ja ilm.inv.
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Hanaholman salmen elinympäristökunnostus allikoimalla	MeriHamina ry	Paikallinen/Alueellinen	24000	yl.ymp.ja ilm.inv.
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Vesku 1	Saimaan vesiensuojeluyhdistys r.y.	Paikallinen/Alueellinen	154076,15	
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Kaakon vesiosaaaja	Suomen metsäkeskus	Alueiden välinen	186200,91	Kaakkois-Suomi, Etelä-Savo
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Sisävesien hiekkarantojen kunnostushanke 2024-2027 (HIEKKIS-	Saimaan vesiensuojeluyhdistys r.y.	Alueiden välinen	200963,77	JÄSMY-teemahaku Kaakkois-Suomi, Pohjois-Karjala, Etelä-Savo
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Pien-Saimaan näkösyvyys kasvuun – NÄSY	Lappeenrannan kaupunki	Paikallinen/Alueellinen	299998,73	
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Kopista oppia - tietoa koneenkuljettajien vesiosaamisen tueksi	Elävä Itämeri säätiö sr	Paikallinen/Alueellinen	86698,82	
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Kattelussaaren Suurisuo valuma-alueen kunnostus	Saimaan vesiensuojeluyhdistys r.y.	Paikallinen/Alueellinen	41320,75	yl.ymp.ja ilm.inv.
Keski-Suomen ELY-keskus	Kyynämöisten vesiosuuskunta - Virtasalmi-Tehlo	Kyynämöisten Vesiosuuskunta	Paikallinen/Alueellinen	98020	
Keski-Suomen ELY-keskus	Pieni-Hirvasen järven kunnostus	Pieni-Hirvasen hoito ry	Paikallinen/Alueellinen	36146,2	yl.ymp.ja ilm.inv.
Keski-Suomen ELY-keskus	PUTKILAHTI - PÄIJÄNNE vesistön parannushanke	Putkilahden kyläseura ry	Paikallinen/Alueellinen	38232	
Keski-Suomen ELY-keskus	Saarijärven vesistöreitien valuma-alue talkkari hanke	Keski-Suomen vesi ja ympäristö ry	Paikallinen/Alueellinen	253563,8	
Keski-Suomen ELY-keskus	Vesikasvillisuuden niidot Vanhanselän osakaskunnan alueella	Vanhanselän osakaskunta	Paikallinen/Alueellinen	42625,22	yl.ymp.ja ilm.inv.

Vesienhoitohankkeita, hankeluettelo 2/2

1. Järvi-Suomen vesistöjen tila säilyy vähintään hyvänä tai paranee vähintään hyvälle tasolle

ELY-keskus	Hankkeen nimi	Hanketoimija		Eur	Muuta	
v. 2023-2025						
Pohjois-Karjalan ELY-keskus	ValuntaKo – Valuma-alueitasoinen konsepti maa- ja metsätalousvesien kestävään ja monimuotoisuutta tukevaan suunnitteluun ja hallintaan Höytiäisellä, 2024-2027	Pro Höytiäinen ry	Paikallinen/Alueellinen	406462,52	JÄSMY-teemahaku	
Pohjois-Karjalan ELY-keskus	Karjalan Pyhäjärvi -hanke	Saimaan vesiensuojeluyhdistys r.y.	Alueiden välinen	130120,37	JÄSMY-teemahaku	Pohjois-Karjala, Kaakkois-Suomi
Pohjois-Karjalan ELY-keskus	Kelluvat kosteikot	Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys r.y.	Alueiden välinen	48000	yl.ymp.ja ilm.inv.	Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo
Pohjois-Karjalan ELY-keskus	Kestävät ratkaisut valuma-alueilla	Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys r.y.	Alueiden välinen	299684	JÄSMY-teemahaku	Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo
Pohjois-Savon ELY-keskus	Monimuotoisuutta valuma-alueyhteistyöllä (Vamos)	Savonia-ammattikorkeakoulu oy	Paikallinen/Alueellinen	575291,12		
Pohjois-Savon ELY-keskus	Pohjois-Savon laatuloikka vesien- ja luonnonhoitoon	Suomen metsäkeskus	Paikallinen/Alueellinen	181611,68		
Pohjois-Savon ELY-keskus	Järvi-Suomen kosteikko- ja valuma-alue suunnittelun koulutushanke	Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys r.y.		60512,97	JÄSMY-teemahaku	Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Kaakkois-Suomi, Etelä-Savo, Keski-Suomi
Pohjois-Savon ELY-keskus	Kirkkaasti monimuotoista (KiMo)	Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys r.y.	Alueiden välinen	185718,67	JÄSMY-teemahaku	Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo
v. 2020-2022						
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Etelä-Karjalan virta- ja pienvesien suojeluhanke	Saimaan vesiensuojeluyhdistys	Paikallinen/alueellinen	142 901,59		
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Metsänpeitto – Green Deal Kymenlaakso	Metsänhoitoyhdistys Kymenlaakso	Paikallinen/alueellinen	149 974,00		
Keski-Suomen ELY-keskus	Ilmastokestävä metsätalous Keski-Suomessa	Suomen metsäkeskus	Paikallinen/alueellinen	199864,52		
Keski-Suomen ELY-keskus	Suometsiin liittyvän tiedon lisääminen ja osaamisen parantaminen	Suomen metsäkeskus	Paikallinen/alueellinen	272053		

Tavoite 2. Järvi-Suomesta tulee hiilineutraali

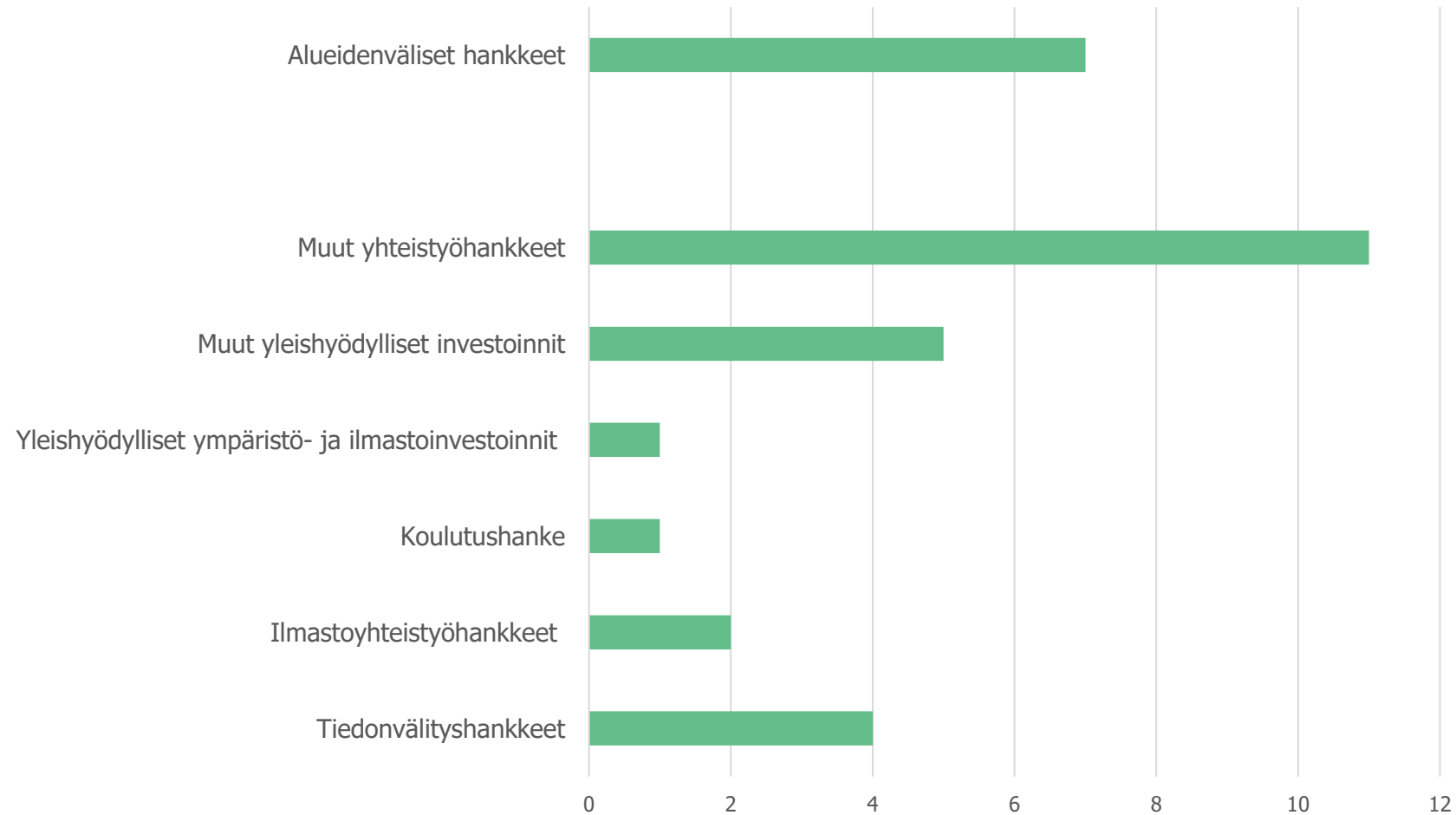
Järvi-Suomen hiilineutraaliutta edistetään tukemalla

- kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä,
- uusiutuvien energialähteiden käyttöosuuden kasvattamista,
- kiertotaloutta,
- nurmitaloutta ja kasvinviljelyyn liittyvää hiilensidontaa.
- Myös asumisen ja liikenteen energiatehokkuutta parantamalla edistetään hiilineutraaliutta.

Mitä on jo tehty ja tehdään?

- JÄSMY-ohjelman hiilineutraaliustavoitteeseen liittyviä hankkeita on rahoitettu 24 kpl EU:n maaseuturahoituksen kautta ja näiden yhteenlaskettu rahoitus on noin 4,6 miljoonaa euroa.
- Kevättalvella 2023 toteutettu Hiilineutraali Järvi-Suomi -ideahaku tuotti yhteensä 110 esitystä, joihin annettiin palautetta ja kommentteja ideoiden jatkotyöskentelyyn.
  - Hiilineutraali Järvi-Suomi -ideahaun tavoitteena oli tuottaa ratkaisuja kestävyysmurrokseen.
  - Järvi-Suomeen haettiin ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen sekä kiertotalouteen liittyviä ideoita.
  - Toimialoista haussa haluttiin nostaa erityisesti matkailu- ja ruokajärjestelmiä.
- Hiilineutraaliustavoitteeseen tähtäävät JÄSMY-hankkeet kohdistuvat muun muassa kiertotalouden tukemiseen, vastuullisen matkailun- ja retkeilyn kehittämiseen, biokaasun tuomien mahdollisuuksien kehittämiseen ja aktivointiin ja alkutuotannossa tiedon kehittämiseen ja välittämiseen.

Hiilineutraaliustavoitteeseen liittyviä JÄSMY-hankkeita (2020-2025)

Suomalainen Maatilojen muovit kiertoon -hanke valittiin Euroopan parhaaksi!

- Maatilojen muovit kiertoon -hanke valittiin kansainvälisessä Agricultural & Rural Inspiration Awards 2024 (ARIA) -kilpailussa oman kilpailusarjansa parhaaksi.
  - Jyväskylän ammattikorkeakoulun toteuttamassa hankkeessa etsittiin ratkaisua maatilojen muovijäteongelmaan: hanke kartoitti muovijätteen syntyä, laati ohjeistusta sen käsittelyyn sekä kehitti uusia tapoja jätteen keräämiseen ja uusiokäyttöön.
  - Agricultural & Rural Inspiration Awards -kilpailun tavoitteena on tuoda Euroopan laajuista näkyvyyttä EU:n maaseuturahoituksen tuella toteutetuille hankkeille.
  - Maatilojen muovit kiertoon, MuKi, -hanke (2022-2025), EU:n maaseuturahoitus 100 %, alueiden välinen hanke kaikkien JÄSMY-elyjen alueella, JÄSMY-teemahaun kautta rahoitettu.
-
- Kestävä maatalousmuoviketju, KeMu, -hanke (2025-2026), EU:n maaseuturahoitus 100 %, Keski-Suomi ja Pohjois-Savo.

Maatilojen muovijäte halutaan kiertoon - isoin haaste logistiikka

04.09.2023 10:59

Etelä-Savo, Kaakkois-Suomi, Keski-Suomi, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo

Suomalaisilla maataloilla muodostuu vuosittain arviolta 12 miljoonaa kiloa muovijätettä, josta vain noin viidesosa kierrätetään. Suurin kompastuskivi kierrätyksen tiellä on logistiikka.

Hiilineutraaliustavoitteeseen liittyviä hankkeita, hankeluettelo

2. Järvi-Suomesta tulee hiilineutraali

ELY-keskus	Hankkeen nimi	Hanketoimija		Eur	Muuta
v. 2023-2025					
Etelä-Savon ELY-keskus	Biokaasun hyödyntäminen ja käyttökohteet maataloilla	Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT	Paikallinen/Alueellinen	180761,01	
Etelä-Savon ELY-keskus	Kukonharjun kanavan näkyvyyden ja matkailullisen saavutettavuuden kehittäminen	Puumalan kunta	Paikallinen/Alueellinen	97800	
Etelä-Savon ELY-keskus	Ruokomäen kylätalon lämmitysjärjestelmän nykyaikaistaminen	Ruokomäen kyläseura ry	Paikallinen/Alueellinen	11300,8	yl.ymp.ja ilm.inv.
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Haapasaari liittyy retkisaarien verkostoon	Etelä-Karjalan virkistysalueasäätiö sr	Paikallinen/Alueellinen	160078,8	
Keski-Suomen ELY-keskus	Kiertokylät Keski-Suomessa	Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy	Paikallinen/Alueellinen	227831,56	
Keski-Suomen ELY-keskus	Biokaasua ja kiertotalousliiketoimintaa viljelijäyhteistyötä kehittämällä – PB	Pihtiputaan kunta	Paikallinen/Alueellinen	84000	
Keski-Suomen ELY-keskus	Kestävä maatalousmuoviketju	Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy	Alueiden välinen	217564,5	Keski-Suomi, Pohjois-Savo
Pohjois-Karjalan ELY-keskus	Maaseudun arjen kestävä kiertotalousratkaisut	Pohjois-Karjalan Martat ry	Paikallinen/Alueellinen	397776,02	
Pohjois-Savon ELY-keskus	KasviTieto	ProAgria Itä-Suomi ry	Alueiden välinen	319970,54	Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Kainuu
Pohjois-Savon ELY-keskus	Menestyvä maitotila	ProAgria Itä-Suomi ry	Alueiden välinen	80000	Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Etelä-Savo
Pohjois-Savon ELY-keskus	Valkuaisviisas maidontuotanto	Luonnonvarakeskus	Alueiden välinen	260000	Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala
v. 2020-2022					
Etelä-Savon ELY-keskus	Kiertotaloutta ruoantuotantoon – Biomassojen logistinen aluetarkastelu Järvi-Suomessa (JÄSTI)	LUT	Alueiden välinen	134 670,40	JÄSMY-teemahaku Etelä-Savo, Kaakkois-Suomi, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo, Keski-Suomi
Pohjois-Savon ELY-keskus	Ratkaisu on puussa	Suomen metsäkeskus	Paikallinen/alueellinen	499474,08	
Pohjois-Savon ELY-keskus	Biopotti – Biometaanin Potentiaalinen kartoitus maataloille Pohjois-Savon alueella	Savonia ammattikorkeakoulu	Paikallinen/alueellinen	51 247,44	
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Virkistysalueiden huollon ja käytön koordinointi eteläisellä Saimaalla	Etelä-Karjalan virkistysalueasäätiö	Alueiden välinen	179 135,92	Kaakkois-Suomi/Etelä-Karjala, Etelä-Savo
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Välväylän melontareitin rakentaminen (inv.)	Luumäen kunta	Paikallinen/alueellinen	350 000,00	
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Pappilanniemen venesatama (inv.)	Taipalsaaren kunta	Paikallinen/alueellinen	420 000,00	
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Geologisen polun ja retkeilykohteen rakentaminen Lappeenrannan Näkieniemeen (inv.)	Länsi-Saimaan retkeily- ja matkailupalvelut ry	Paikallinen/alueellinen	36 000,00	
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Karhusaari luontokeidas keskellä kaupunkia (inv.)	Etelä-Karjalan virkistysalueasäätiö sr	Paikallinen/alueellinen	92 085,00	
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Lahnasenkosken retkeilyinfra (inv.)	Etelä-Karjalan virkistysalueasäätiö sr	Paikallinen/alueellinen	193 550,00	
Keski-Suomen ELY-keskus	Maatilojen muovit kiertoon	Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy	Alueiden välinen	276270,98	JÄSMY-teemahaku Keski-Suomi, Etelä-Savo, Kaakkois-Suomi, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo
Keski-Suomen ELY-keskus	Ilmastomuutokseen varautuva viljelijä	ProAgria Keski-Suomi ry	Paikallinen/alueellinen	273524	
Keski-Suomen ELY-keskus	Turvetoimialaa koskevan tiedon tuottaminen	Kehittämissyhtiö Karstulanseutu Oy	Paikallinen/alueellinen	50688	
Keski-Suomen ELY-keskus	HelpiKS	Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy	Paikallinen/alueellinen	26951,4	

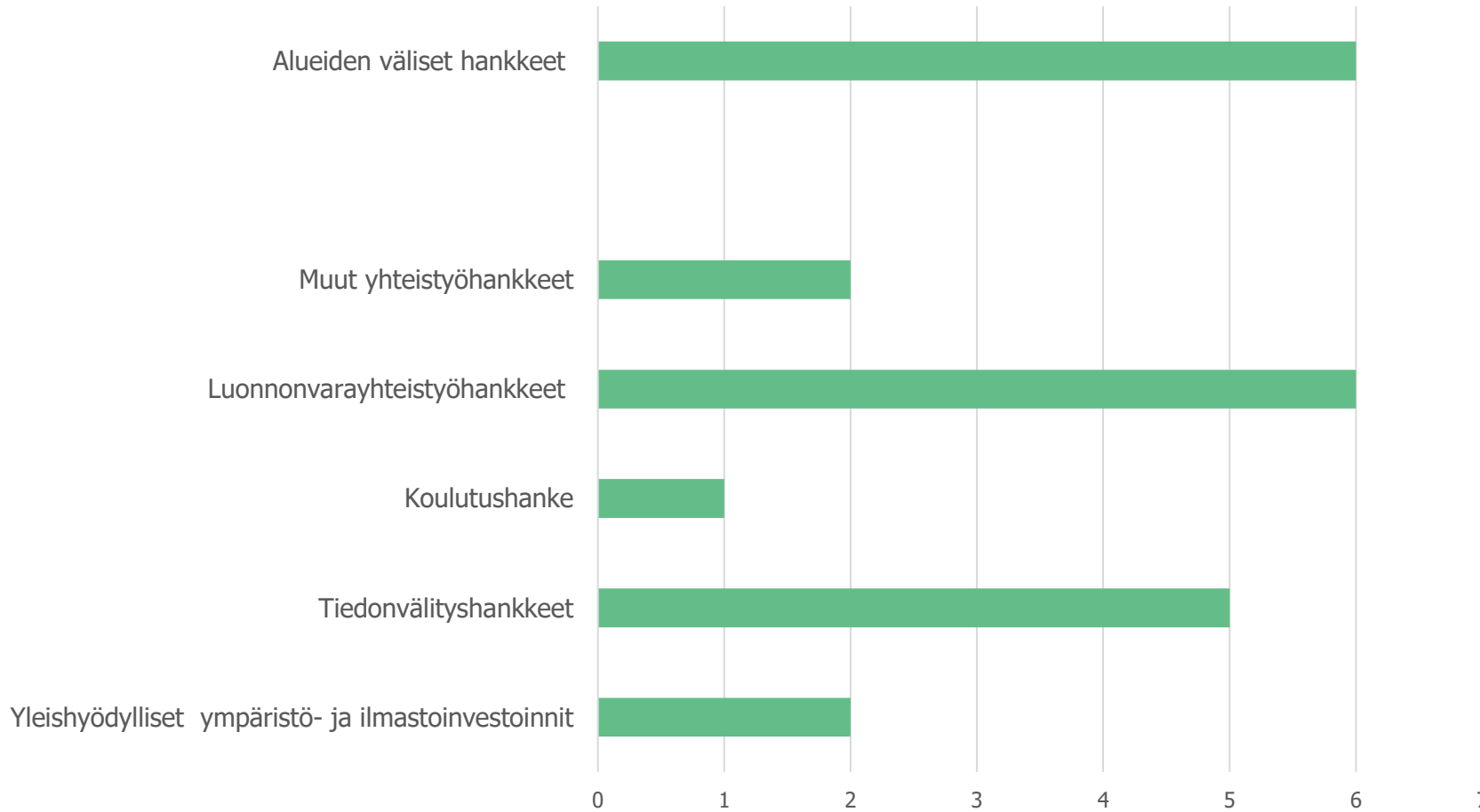
Tavoite 3. Järvi-Suomen luonnon monimuotoisuus säilyy tai lisääntyy

- Järvi-Suomen luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tärkeää ovat ohjelmassa lajiston köyhtymisen ja luontotyyppien uhanalaistumisen pysähtyminen, monimuotoisen luonnon saavutettavuuden parantuminen sekä monimuotoisuuden lisääntyminen.
- Toimenpiteitä, joilla luonnon monimuotoisuutta halutaan JÄSMY-ohjelman kautta vahvistaa, ovat esimerkiksi perinnebiotooppien hoidon ja laiduntamisen edistäminen, elinympäristöjen kunnostaminen, vieraslajien torjuminen sekä luonnonmukaisen tuotannon tukeminen.
- Ekosysteemipalveluinen turvaaminen.

Mitä on jo tehty ja tehdään?

- EU:n maaseuturahoituksella on tuettu 16 hanketta luonnon monimuotoisuutta edistävää hanketta Järvi-Suomen alueella.
- Näiden yhteenlaskettu rahoitus on noin 4,1 miljoonaa euroa.
- Rahoitetut hankkeet edistävät luomua, kulttuuriympäristön hoitoa sekä vesienhoitoa, tehostavat vieraslajien torjuntaa ja vahvistavat Järvi-Suomen luonnon monimuotoisuutta muilla tavoin.
- Luonnon monimuotoisuusteemaa painotettiin erityisesti vuonna 2024, jolloin Järvi-Suomen ELY-keskuksissa oli auki teemahakuja vesistöjen tilan parantamiseen ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseen.

Luonnon monimuotoisuutta edistäviä JÄSMY-hankkeita (2020-2025)

Alueiden välisiä luonnonvarayhteistyöhankkeita

Hanke-
esimerkkejä

- **LUMOAVA – luonnon monimuotoisuus maaseudun voimavarana (2024-2026)**
  - EU:n maaseuturahoitus 100 %
  - Tavoitteena on parantaa luonnon monimuotoisuutta Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Kymenlaakson ja Pohjois-Karjalan maakunnissa
  - Toteuttajana Maaseudun sivistysliitto (MSL) yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen (Syke) kanssa
- **Kohti tehokkaampaa vieraslajien hallintaa (2025-2027)**
  - EU:n maaseuturahoitus 100 %
  - Tavoitteena selvittää keinoja, joilla vieraslajikasvien leviämistä voidaan hallita entistä tehokkaammin Kaakkois-Suomen, Pohjois-Savon ja Etelä-Savon ELY-keskusten alueilla
  - Toteuttajana Luonnonvarakeskus, kumppaneina Suomen luonnonsuojeluliitto Etelä-Karjalan piiri, Syke, MTK

Järvi-Suomessa torjutaan vieraslajikasveja

KOHTI TEHOKKAAMPAA
VIERASLAJIEN HALLINTAA

Luke
LUONNONVARAKESKUS

SUOMEN
LUONNON-
SUOJELULIITTO
ETELÄ-KARJALAN PIIRI

MTK

Suomen
ympäristökeskus

Euroopan unionin
osarahoittama

Järvi-Suomen luonnon monimuotoisuuteen liittyviä hankkeita, hankeluettelo

3. Järvi-Suomen monimuotoisuus säilyy tai lisääntyy

ELY-keskus	Hankkeen nimi	Hanketoimija		Eur	Muuta	
v. 2023-2025						
Etelä-Savon ELY-keskus	Ampumaradan ja sen lähialueen ympäristön parantaminen	Mäntyharju-Hirvensalmen Riistanhoitoyhdistys	Paikallinen/Alueellinen	35016	yl.ymp.ja ilm.inv.	
Etelä-Savon ELY-keskus	Osaamista ennallistamiseen, investointiosio	Etelä-Savon Koulutus Oy	Paikallinen/Alueellinen	83904	yl.ymp.ja ilm.inv.	
Etelä-Savon ELY-keskus	Osaamista ennallistamiseen	Etelä-Savon Koulutus Oy	Paikallinen/Alueellinen	361420,36		
Etelä-Savon ELY-keskus	Saaristoluonto ja maisema Järvi-Suomessa	ProAgria Etelä-Savo ry	Alueiden välinen	314125,63	JÄSMY-teemahaku	Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Keski-Suomi
Etelä-Savon ELY-keskus	Monimuotoisuudesta ja ekosysteemipalveluista lisäarvoa Järvi-Suomen maa- ja puutarhatiloille	Luonnonvarakeskus	Alueiden välinen	350571,75	JÄSMY-teemahaku	Etelä-Savo, Keski-Suomi, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo, Kaakkois-Suomi
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Vieraslajit veks!	Leaderit ja E-Karjalan liitto	Paikallinen/Alueellinen	250020,92	JÄSMY-teemahaku	
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Vehkakaipaleen monimuotoisuushanke	Saimaan vesiensuojeluyhdistys r.y.	Paikallinen/Alueellinen	70838,49	JÄSMY-teemahaku	
Keski-Suomen ELY-keskus	lähiLUMO	Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy	Paikallinen/Alueellinen	137528,01	JÄSMY-teemahaku	
Keski-Suomen ELY-keskus	ENNE – Ennallistamalla elinvoimaa Päijänteen luontohelmille	Suomen metsäkeskus	Paikallinen/Alueellinen	457738,76		
Keski-Suomen ELY-keskus	TIEME - Tiedolla johtaminen ilmastoviisaan, luonnon monimuotoisuuden ja metsätuho-riskit huomioivan metsänhoidon edistämisen työkaluna	Suomen metsäkeskus	Paikallinen/Alueellinen	407502,38		
Pohjois-Karjalan ELY-keskus	LUMOAVA - luonnon monimuotoisuus maaseudun voimavarana	Maaseudun Sivistysliitto ry	Alueiden välinen	698014,5		Pohjois-Karjala, Etelä-Savo, Kaakkois-Suomi
Pohjois-Savon ELY-keskus	Kuriin kutsumattomat – Yhdessä vieraslajeja vastaan	Kehittämisyhdistys Mansikka ry	Paikallinen/Alueellinen	40352,26	JÄSMY-teemahaku	
Pohjois-Savon ELY-keskus	Kimalaisen silmin	Savonia-ammattikorkeakoulu oy	Alueiden välinen	263164,2		Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala
Pohjois-Savon ELY-keskus	Kohti tehokkaampaa vierastajien hallintaa	Luonnonvarakeskus	Alueiden välinen	169984,39	JÄSMY-teemahaku	Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Kaakkois-Suomi
Pohjois-Savon ELY-keskus	LuMoTu – Luonnon monimuotoisuustuupaukset ruokaketjuun Järvi-Suomessa	Pellervon taloustutkimus PTT	Alueiden välinen	337121,15	JÄSMY-teemahaku	Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Keski-Suomi, Kaakkois-Suomi
v. 2020-2022						
Etelä-Savon ELY-keskus	Luomu 2.0 – Tutkittua tietoa ja käytännön malleja regeneratiivisen luomuviljelyn kehittämisen tueksi	Luonnonvarakeskus	Paikallinen/alueellinen	150 000,00		

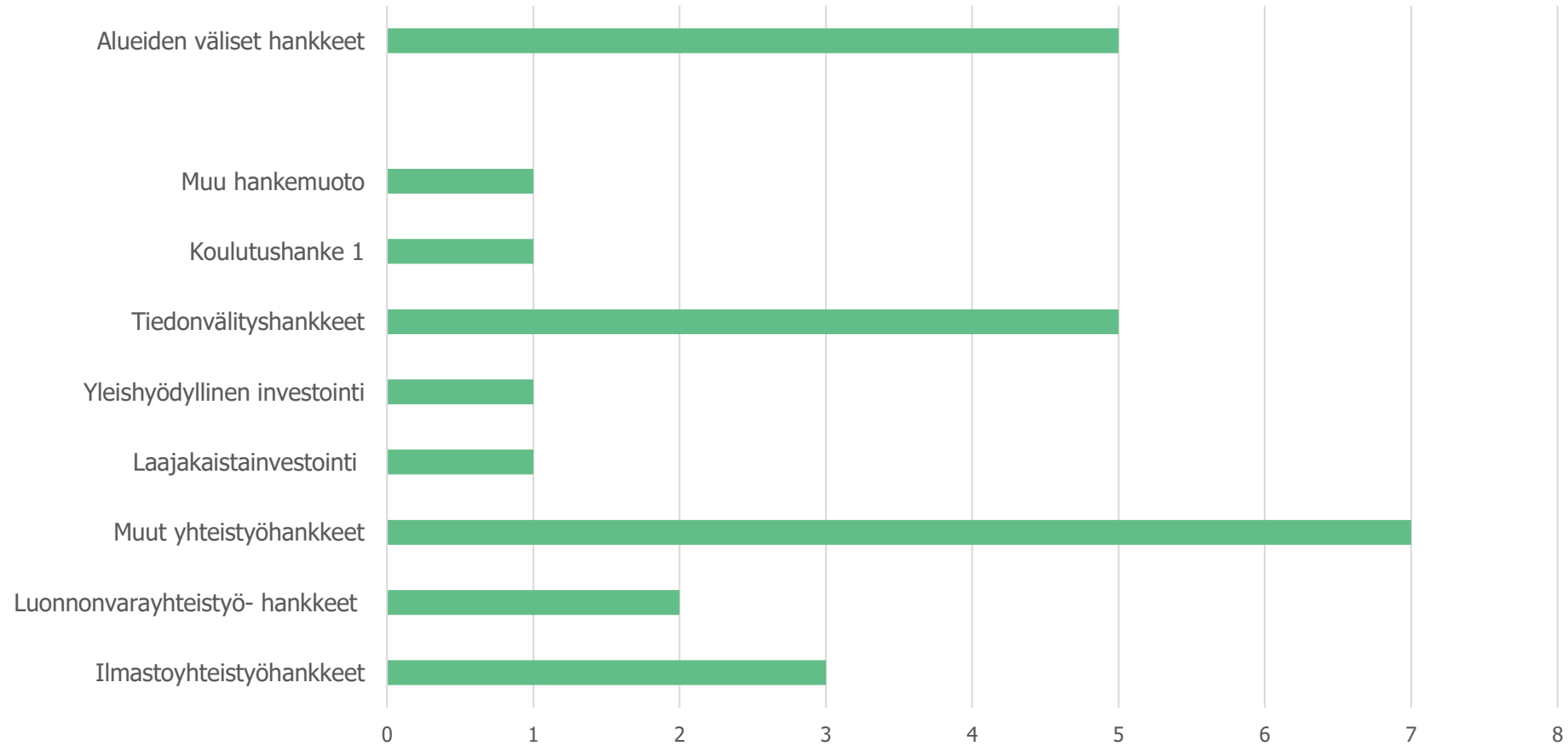
Tavoite 4. Vastuullinen ja kannattava liiketoiminta sekä kestävä asuminen lisääntyvät

- Maaseudun elinvoima rakentuu luonnon ja ilmaston hyvinvoinnin lisäksi kestävästä elinkeinoista ja asumisratkaisuista. JÄSMY-ohjelma tukee kehitystä, jossa ympäristövastuullisuus ja taloudellinen kannattavuus kulkevat käsi kädessä.
- Vastuullista ja kannattavaa liiketoimintaa sekä kestäväää asumista Järvi-Suomessa halutaan lisätä kehittämällä kestäviä liiketoimintamahdollisuuksia ja turvaamalla toimivat lähipalvelut.
- Lisäksi edistetään hajautetun ja uusiutuvan energian tuotantoa ja hyödyntämistä.
- Laadukkaat ja monipuoliset lähipalvelut nähdään tärkeinä toimina JÄSMY-ohjelmassa. Lisäksi ohjelma tavoitteena on tukea ruokajärjestelmän kestävyyttä, mikä lisää omalta osaltaan huoltovarmuutta.

Mitä on jo tehty ja tehdään?

- EU:n maaseuturahoituksella on tuettu 21 hanketta vastuullisen ja kannattavan liiketoiminnan edistämiseen sekä kestäväään asumiseen liittyen.
- Näiden hankkeiden yhteenlaskettu rahoitus on lähes 5,7 miljoonaa euroa.
- Hankkeissa kehitetään muun muassa ruokamatkailua, edistetään energiatehokkuuden parantamista maatiloilla ja lisätään monimuotoisuutta esimerkiksi marjatilaille.
- Näiden JÄSMY-hankkeiden avulla on luotu ja luodaan edelleen pohjaa kestäväälle maaseutuelämälle, jossa asuminen ja elinkeinot tukevat ilmastotavoitteita ja luonnon monimuotoisuutta.
- Hankkeiden toimenpiteillä voidaan vahvistaa alueen kilpailukykyä ja tarjota esimerkkejä siitä, miten kestävät toimintatavat ovat myös taloudellisesti kannattavia.

Kestävään ja kannattavaan liiketoimintaan ja asumiseen liittyviä JÄSMY-hankkeita (2020-2025)

Vastuullisen liiketoiminnan kehittäminen

- **GEOfood -Saimaa Geoparkin ruokamatkailun kehittäminen**

- Hankkeessa rakennetaan alueellista lähiruokabrändiä, lisätään yritysten valmiuksia palvella kansainvälisiä ja kotimaisia matkailijoita ja tehdään näkyväksi vastuullisuuden näkökulma ruokamatkailussa.
- Kohdealueen muodostavat Saimaa Geoparkin alue Etelä-Karjalassa ja Etelä-Savossa naapurikuntineen.
- Kohderyhmään kuuluvat maaseutualueen yritykset.
- Toteuttajana LAB ammattikorkeakoulu yhteistyössä Saimaan Geoparkin kanssa.

- **Eväitä luomun esilletuontiin ja lisää liiketoimintaa**

- Hankkeen konkreettisina tavoitteina ovat luomun markkinointiosaamisen ja kuluttajatietoisuuden lisääminen, uusien digitaalisten markkinointikanavien käytön edistäminen, paikallisen luomun tunnettuuden ja kiinnostavuuden kasvattaminen.
  - Pitkän aikavälin tavoitteena on lisätä kuluttajien kiinnostusta vastuullisiin elintarvikeostoksiin, yrittäjien osaamista digitaalisten markkinointikanavien käytössä ja luomutuotannon kasvua tulevaisuudessa.
- Ensisijainen kohderyhmä ovat Etelä-Savon luomuviljelijät ja -jalostajat, ruokapalvelutoimijat, kaupan ala, Etelä-Savon kuluttajat (ml. vapaa-ajan asukkaat) ja matkailijat.

Vastuulliseen ja kannattavaan liiketoimintaan ja asumiseen liittyviä hankkeita, hankeluettelo

4. Vastuullinen ja kannattava liiketoiminta sekä kestävä asuminen lisääntyvät

ELY-keskus	Hankkeen nimi	Hanketoimija		Eur	Muuta
v. 2023-2025					
Etelä-Savon ELY-keskus	Eväitä luomun esilletuontiin ja lisää liiketoimintaa	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	Paikallinen/Alueellinen	87351,95	JÄSMY-teemahaku
Etelä-Savon ELY-keskus	Huomioita ruoasta. Ruokakulttuurista kestävää hyvinvointia Etelä-Savoon (HURU)	Helsingin yliopisto	Paikallinen/Alueellinen	195865,2	
Etelä-Savon ELY-keskus	Monipaikkaisen asumisen toimijälähtöiset kestävyysratkaisut (MATKA)	Helsingin yliopisto	Paikallinen/Alueellinen	219462,04	
Etelä-Savon ELY-keskus	Vastuullisen lammasyrityksen ABC	ProAgria Etelä-Savo ry	Paikallinen/Alueellinen	188567,4	
Etelä-Savon ELY-keskus	Kohti ekoalueita – Ekoaluetiekartan kokoaminen Etelä-Savoon	Helsingin Yliopisto	Paikallinen/Alueellinen	275542	
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Kestävästi ja vastuullisesti toimiva maatala Kaakkois-Suomessa – MaKe Kaakkois-Suomi -hanke	ProAgria Etelä-Suomi ry	Paikallinen/Alueellinen	280000	
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	GEOfood -Saimaa Geoparkin ruokamatkailun kehittäminen	Lab-ammattikorkeakoulu Oy	Alueiden välinen	218967,74	Kaakkois-Suomi/Etelä-Karjala, Etelä-Savo
Keski-Suomen ELY-keskus	Laukaan kyläverkkohanke	Lounea Palvelut Oy	Paikallinen/Alueellinen	130987,35	
Keski-Suomen ELY-keskus	Tuotekehityksellä meille ja maailmalle	Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy	Paikallinen/Alueellinen	137606,48	
Keski-Suomen ELY-keskus	Keski-Suomen Kestävät Kylät	Maaseudun Sivistysliitto ry	Paikallinen/Alueellinen	391716,96	
Keski-Suomen ELY-keskus	Kestävä keskisuomalainen maatala	Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy	Paikallinen/Alueellinen	284019,09	
Keski-Suomen ELY-keskus	Asumisen uudet tuulet maakuntien rajoilla kehittämishanke	Pihtiputaan kunta	Alueiden välinen	736493,38	
Pohjois-Savon ELY-keskus	Pohjois-Savon Kestävät kylät	Maaseudun Sivistysliitto ry	Paikallinen/Alueellinen	398625,38	
Pohjois-Savon ELY-keskus	Monimuotoisuuden lisääminen marjatoilla	Kehitysyhtiö Savogrow Oy	Paikallinen/Alueellinen	149709,1	
Pohjois-Savon ELY-keskus	Uutta virtaa Järvi-Suomen luomuun	ProAgria Itä-Suomi ry	Alueiden välinen	354322,31	JÄSMY-teemahaku
Pohjois-Savon ELY-keskus	Savon maatalouden tulevaisuuskuvat	Luonnonvarakeskus	Alueiden välinen	650000	Pohjois-Savo, Etelä-Savo
Pohjois-Savon ELY-keskus	Nauta ja Maito Itä	Nautasuomi Oy	Alueiden välinen	408000	Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Kainuu
v. 2020-2022					
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Yrittäjyyttä luonnosta	4H, Suomen metsäkeskus	Paikallinen/alueellinen	198 156,20	
Keski-Suomen ELY-keskus	VesiVarma - Pienten vesihuoltolaitosten huoltovarmuuden kehittäminen ja kriisivalmiuden parantaminen	Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy	Paikallinen/alueellinen	164617,04	
Keski-Suomen ELY-keskus	Kannonjärven vesiosuuskunnan laajennushanke	Kannonjärven vesiosuuskunta	Paikallinen/alueellinen	75680	
Keski-Suomen ELY-keskus	Luonnontuotteiden hankintaketjut kuntoon	ProAgria Keski-Suomi ry	Paikallinen/alueellinen	124692,8	

Viestintä

- Blogeilla, uutisilla, hanketarinoilla, some-kampanjoilla ja webinaareilla on tuotu esille JÄSMY-ohjelman tavoitteita ja kerrottu rahoitusmahdollisuuksista.
- JÄSMY-hankkeiden avulla on vahvistettu käytäntöjä, jotka tukevat sekä ympäristön että maaseudun elinkeinojen kestävyyttä.
- Viestintäkanavina ja -muotoina ovat olleet sosiaalinen media, uutiskirjeet, tiedotteet, ELY-keskusten www-sivut, maaseutuverkosto.fi ja maaseutu.fi, sähköpostitiedotus ja osallistuminen tapahtumiin, jossa pidetty puheenvuoroja JÄSMY-ohjelmasta ja maaseudun ympäristö- ja ilmastohankkeista.

Lapinlehmä Talvikki ja karjakaverit nauttivat kesästä laitumella.

Järvisuomalainen maitotila elää vuorovaikutuksessa luonnon kanssa

17.06.2025 12:38

Rautjärvellä Etelä-Karjalassa sijaitsevalla Näpinmäen tilalla luonnon monimuotoisuus on konkreettisesti läsnä. Lehmät laiduntavat, ja ympärillä lentävät haarapääskyt ja kuovit.

Tilakeskusta ympäröi laidunlohkot, joista osa sijoittuu Kivijärven rannalle. Järven ympärillä oleva viljelysalu on valittu maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi.

Näpinmäen tilan yrittäjä **Helena Pesonen** kertoo työskentelevänsä vuorovaikutuksessa luonnon kanssa. Monia ympäristö- ja ilmastotoimia tehdään tilalla niin sanotusti luonnostaan.

– Sääolosuhteista tulee koko ajan olla tietoinen ja säiden vaikutus tulee huomioida esimerkiksi kasvilajien valinnassa. Tilalla viljelläänkin monilajisia kasvustoja, jotka lisäävät viljelyvarmuutta, Pesonen sanoo.

Luonnon monimuotoisuuden koko kirjo

Uutiset, tiedotteet, blogit, kampanjat

2025

- [Ympäristö- ja ilmastotyötä lähes sadan JÄSMY-hankkeen voimalla](#) (maaseutu.fi)
- [Järvi-Suomen luonnon monimuotoisuutta tuetaan 2,3 miljoonalla eurolla](#) (sttinfo.fi)
- [Nyt on hyvä hetki hakea rahoitusta maaseudun kehittämiseen Järvi-Suomessa](#) (maaseutu.fi)
- [Järvisuomalainen maitotila elää vuorovaikutuksessa luonnon kanssa](#) (maaseutu.fi)
- [Järvi-Suomen vesistöihin 1,3 miljoona euroa](#) (sttinfo.fi)
- [Monipuolinen viljely turvaa peltosirkun ja muiden peltolintujen elinoloja](#) -blogi (maaseutu.fi)
- [Vastuullinen vihreä siirtymä tuo mahdollisuuksia](#) -blogi (maaseutu.fi)

2024

- [Luonnon monimuotoisuus on meidän kaikkien asia](#) (maaseutu.fi)
- [Luomu elää vahvana Järvi-Suomessa](#) (maaseutu.fi)
- [Järvi-Suomen vesistöistä on pidettävä huolta huomennakin](#) (maaseutu.fi)
- [Vesistöt ja luonnon monimuotoisuus ovat tänä vuonna JÄSMY:n teemoina](#) (maaseutu.fi)
- [Järvi-Suomen maaseudulla toimitaan ympäristön hyväksi](#) -blogi (maaseutu.fi)
- [Laiduntaminen lisää luontoarvoja](#) -blogi (maaseutuverkosto.fi)
- [Järvi-Suomessa tuetaan ympäristöä ja ilmastoa](#) -blogi (maaseutu.fi)

2021: Vastuullinen ruokajärjestelmä avaa tietä yhteistyölle

• **Some-kampanja JÄSMY-ohjelman toteutuksesta vuosilta 2020-2025**

- [Järvi-Suomen vesistöjen tila turvataan yhteistyöllä](#) (26.11.2025 maaseutu.fi)
- [Järvi-Suomi kohti hiilineutraaliutta, JÄSMY tukee ilmastotavoitteita](#) (4.12.2025 maaseutu.fi)
- [Luonnon monimuotoisuus vahvistuu Järvi-Suomessa, JÄSMY tukee kestävää tulevaisuutta](#) (15.12.2025 maaseutu.fi)
- [Vastuullinen ja kannattava liiketoiminta vahvistaa Järvi-Suomen elinvoimaa](#) (17.12.2025 maaseutu.fi)

JÄSMY-webinaareihin on osallistunut lähes 1000 henkilöä!

(webinaarien esitysmateriaalit löytyvät linkkien takaa www-sivujen oikeasta laidasta)

2025

Aamukahvi -webinaari: Tilusjärjestelyjen mahdollisuudet vesienhoitoon 2.12.2025 (30 osallistujaa) [ESITYKSET](#)

Järvi-Suomen vesistöt kuntoon – rahoitusmahdollisuuksia ja hanke-esimerkkejä 8.10.2025 (110 osallistujaa) [ESITYKSET](#)

Yleishyödylliset ympäristö- ja ilmastoinvestoinnit -webinaari 8.5.2025 (yli 60 osallistujaa) [ESITYKSET](#)

Järvi-Suomen perinnemaisemat – rahoitusmahdollisuuksia perustamiseen, kunnostamiseen ja hoitoon 16.4.2025 (50 osallistujaa) [ESITYKSET](#)

Kosteikot - rahoitusmahdollisuuksia perustamiseen, kunnostamiseen ja hoitoon 14.3.2025 (195 osallistujaa) [ESITYKSET](#)

2024

Maaseudun ympäristö- ja ilmastohankkeet pähkinänkuoressa 27.11.2024 klo 10-11 (50 osallistujaa) [ESITYKSET](#)

Järvi-Suomen luonnon monimuotoisuuden edistäminen -webinaari 1.10.2024 (yli 90 osallistujaa) [ESITYKSET](#)

Järvi-Suomen vesistöt ja vesienhoidon painopisteet -webinaari 24.4.2024 (yli 80 osallistujaa) [ESITYKSET](#)

2022 ja 2021

Hiilineutraali Järvi-Suomi 14.11.2022 (110+ osallistujaa) [TALLENNE](#) (youtube.com)

Vastuullista järkiruokaa Järvi-Suomesta 15.12.2021 (120+ osallistujaa)

Hanketarinoita ja -videoita JÄSMY-hankkeista

2025

- VIDEO: [LUMOAVA - luonnon monimuotoisuus maaseudun voimavarana](#) (youtube.com)
- [Valuma-aluealkkari vauhdittaa Saarijärven reitin vesiensuojelua](#) (maaseutu.fi)
- [Lammasabc.fi – Tietopankki kestävään ja vastuulliseen lammastuotantoon](#) (maaseutu.fi)
- [Euroopan paras luomualue näkyviin](#) (maaseutu.fi)
- VIDEO: [Vehkataipaleen monimuotoisuus -hanke](#) (youtube.com)
- VIDEO: [Sisävesien hiekkarantojen kunnostushanke \(HIEKKIS II\)](#) (youtube.com)
- [Imatran Haapasaari on nyt kaikille avoin retkikohde](#) (maaseutu.fi)
- [Kiertotalous rakentuu yhteistyön ja luottamuksen verkostoissa](#) (maaseutu.fi)
- [Putkilahden vesistöjä kunnostetaan luontoarvojen ehdoilla](#) (maaseutu.fi)
- [Pieni-Hirvanen kirkastuu pohjapatojen avulla](#) (maaseutu.fi)
- [Lisää luonnon monimuotoisuustekoja kylille ja kuntiin](#) (maaseutu.fi)

2024

- [Suomalainen maatilojen muovit kiertoon hanke valittiin Euroopan parhaaksi!](#) (maaseutu.fi)
- [Ymparistötekoja Pohjois-Savon kyliin](#) (maaseutu.fi)
- [Viljelijä ei voi valita ilmastonmuutosta](#) (maaseutu.fi)
- VIDEO: [Uusia ratkaisuja maatilojen muovijätteen käsittelyyn](#) (youtube.com)

2023

- [Hiiliviljely kiinnostaa Keski-Suomessa](#) (maaseutu.fi)

Verkostoyhteistyö

- Asiantuntijoiden välinen yhteistyö ELY-keskuksissa
- Verkostoyhteistyö hanketoimijoiden välillä sekä muiden toimijoiden kesken
- Valtakunnallinen verkostoyhteistyö
- Alueellinen ja paikallinen verkostotyö (ilmasto-ohjelmat, LUMO-ohjelmat ym.)
- Eri rahoituskanavat ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden toteuttamiseen (webinaarit, hankehaut jne.)
  - EU:n maaseuturahoitus
  - Vesiensuojelun tehostamis- ja AHTI-ohjelma, JTF, Helmi- ja Metso-ohjelma, kalatalouden avustukset
  - Metka-tuki (Metsäkeskus)
- Valtakunnallisia ja alueellisia asiantuntijapuheenvuoroja JÄSMY-webinaareissa sekä hanke-esimerkkejä hanketoimijoiden esittämänä
- Osallistuminen ympäristö- ja ilmastotyöpajoihin ja tilaisuuksiin
- Projektien kokonaishallinta ympäristöhankkeissa on tärkeää ja erilaisten tukimuotojen sekä rahoituskanavien ymmärtäminen

Lisko-järvelle valmistui talkoovoimin kosteikkolauttoja

Etelä-Savo

Esimerkki yhteistyöstä sekä vapaaehtoistyöstä paikallisissa ympäristötoimenpiteissä:

- Liskojärvellä oli 40 vapaaehtoista rakentamassa kosteikkolauttoja ja pesimälaatikoita kesällä 2025
- Talkootapahtuman rahoitus LUMOAVA-hankkeelta ja Etelä-Savon ELY-keskukselta
- Talkoot suunnitteli ja toteutti yhteistyössä:
  - Lisko-Loukee-Lylyjärvien vesistöjen suojeluyhdistys ry
  - Hanhijärvi-Saarijärvi osakaskunta
  - Etelä-Savon ELY-keskus
  - Maaseudun Sivistysliitto (LUMOAVA-hanke)
  - Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys
- [Uutinen 7/2025](#) (sttinfo.fi)

aehtoiset talkoot keräsivät alueen aktiiveja kauempaakin. **Inka Vesala**

JÄSMY-ohjelmaan liittyviä toimenpiteitä esillä myös opinnäytetöissä

- **"Vastuullisuuden näkökulma alkutuotantoon ja sen sovellettavuus eteläsavolaisissa maatilayrityksissä"** YAMK-opinnäytetyö keskittyi tutkimaan, miten vastuullisuus käytännössä toteutuu paikallisissa maatilayrityksissä.
  - Uutinen aiheesta 1/2025: [Etelä-Savon maatilayritykset kestävän kehityksen eturintamassa](#) (maaseutu.fi)
  - [Vastuullisuuden näkökulma alkutuotantoon ja sovellettavuus eteläsavolaisissa maatilayrityksissä](#) (theseus.fi)
- **"Suojavyöhykkeet maataloudessa – toimenpiteen valintaan vaikuttavat tekijät"** AMK-opinnäytetyössä tarkoituksena koottiin taustoittavaa tietoa suojavyöhykkeistä, ja luotiin tietokorttityyppinen materiaali, joka sisälsi ajankohtaista ja tärkeää tietoa toimenpiteestä, sekä vesien tilasta.
  - 2025: [Suojavyöhykkeet maataloudessa – toimenpiteen valintaan vaikuttavat tekijät](#) (theseus.fi)
- **"Ympäristövaikutusten hallinta suuren karjan laidunnuksessa: opas ympäristökestävään laidunnukseen"** AMK-opinnäytetyössä kehitettiin opas, jonka tarkoituksena on neuvoa, innostaa ja kannustaa maidontuottajia laiduntamaan karjaansa.
  - Juttu aiheesta 10/2025: [Nautojen laiduntaminen Suomessa – perinnebiotoopit suurien maidontuottajien tukena](#) (maaseutu.fi)
  - Linkki oppaaseen: [Suuren karjan ympäristökestävä laidunnus](#) (maaseutuverkosto.fi)
  - 2025: [Ympäristövaikutusten hallinta suuren karjan laidunnuksessa : opas ympäristökestävään laidunnukseen](#) (theseus.fi)

JÄSMY v. 2026-2027

- **JÄSMY-ohjelma on laadittu vuosille 2020-2027**
- Ohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä toteutetaan pääasiassa maaseudun kehittämisohjelman puitteissa sekä osana alueellisia maaseudun kehittämissuunnitelmia.
- EU:n maaseuturahoituksen hankehaku on jatkuva.
- Rahoitusta haetaan JÄSMY-alueen elinvoimakeskuksista (1.1.2026 aloittavat alueelliset elinvoimakeskukset toimintansa), Hyrrä-järjestelmän kautta.
- Ole yhteydessä oman alueesi elinvoimakeskuksen asiantuntijoihin ja esittele hankeideasi!
- JÄSMY:n koordinaatiotehtävä päättyy 31.12.2025.
- Keväällä 2026 järjestetään JÄSMY-tilaisuus yhdessä maaseutuverkostoyksikön ja JÄSMY-elinvoimakeskusten kanssa.

maaseutu.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

Kiitos!

